

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
2020 METŲ VALSTYBĖS BIUDŽETO IR SAVIVALDYBIŲ BIUDŽETŲ FINANSINIŲ
RODIKLIŲ PATVIRTINIMO ĮSTATYMO NR. XIII-2695 9 IR 10 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS SKOLOS ĮSTATYMO NR. I-1508 4
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos 2020 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo Nr. XIII-2694 9 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) tikslai:

1) pasirengti COVID-19 (koronaviruso infekcijos) keliamos rizikos Lietuvos ekonomikai mažinimui;

2) padidinti garantijų institucijų prisiimtų įsipareigojimų pagal garantijas limitą nuo 267 770 tūkst. eurų iki 768 000 tūkst. eurų. Tokiu būdu garantijų institucijoms bus sudaryta galimybė labiau prisidėti prie verslo subjektų, susidūrusių su apyvartinių lėšų trūkumu, kreditavimo skatinimo;

3) nustatyti naują valstybės garantijų limitą dėl paskolų, naudojamų ekstremaliųjų situacijų paveiktos ekonomikos skatinimo tikslams įgyvendinti ir likvidumui didinti. Bendra tokių įsipareigojimų, prisiimtų 2020 metais, suma vienu metu negali viršyti 500 000 tūkst. eurų. Atitinkamu tikslu papildomos Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo nuostatos;

4) padidinti Vyriausybės grynojo skolinių įsipareigojimų pokyčio limitą nuo 904 602 tūkst. eurų iki 5 401 437 tūkst. eurų. Tokiu būdu, esant nepakankamam valstybės biudžeto pajamų surinkimui, Vyriausybei bus suteikta teisė pasiskolinti didesnių sumų, užtikrinant savalaikį biudžeto išlaidų finansavimą, valstybės skolos refinansavimą ir valstybės piniginių išteklių srautų subalansavimą, išlaidų, susijusių su ekstremaliųjų situacijų likvidavimu ir jų padarinių šalinimu, padengimą.

Garantijų limitų ir Vyriausybės grynojo skolinių įsipareigojimų pokyčio limito padidinimą sąlygoja COVID-19 (koronaviruso infekcijos) keliamos rizikos Lietuvos ekonomikai. Todėl buvo atliktas valstybės biudžeto pajamų surinkimo modeliavimas remiantis 2008–2009 m. krizės laikotarpio duomenimis: pajamų, valdžios sektoriaus balanso, bendrojo vidaus produkto dinamika.

Valdžios sektoriaus pajamų kritimo vertinimo principas – 2019 metų faktinės (socialinio draudimo fondų paskutiniai žinomi numatomo pajamų vykdymo duomenys) pajamos mažinamos 20 proc. (pajamų sumažėjimas 2009 metais lyginant su 2008 metais). Sumažintos pajamos atitinkamai lyginamos su tomis pajamomis, kurios planuotos 2020 metų biudžetuose. Šių sumų skirtumas 4 210 mln. eurų laikomas kaip galimas skolinčių lėšų poreikis dėl modeliuojamo galimo pajamų, surenkamų į valdžios sektoriui priskiriamus biudžetus, sumažėjimo. Vertinant pajamų sumažėjimą, laikoma, kad valdžios sektoriaus išlaidų lygis yra toks, koks patvirtintas 2020 m. biudžetais, ir Europos Sąjungos ir kitos finansinės paramos lėšų suma nesikeičia.

2009 m. dėl ekonomikos smukimo ir dėl to negautų pajamų į biudžetus susidarė 9,1 proc. BVP valdžios sektoriaus deficitas, kurį reikėjo finansuoti skolintomis lėšomis. 2010, 2011 metais susidarė atitinkamai 6,9 proc. BVP ir 8,9 proc. BVP deficitas. 2009 metais skolinimasis buvo vykdomas kartu su valdžios sektoriaus išlaidų konsolidacija. Tai reiškia, kad 2009 metais nebuvo vykdoma anticiklinė ekspansinė fiskalinė politika, kad būtų skatinama ekonomika. Ekonomikai išgyvenant sunkų laiką, svarbu palaikyti ar net didinti išlaidų lygį, siekiant anticikliškumo (darbo vietų išlaikymo, investicijų palaikymo) ir kartu – siekti ekonomikos potencialo kritimo stabdymo. Tai reiškia, kad dabartinėmis aplinkybėmis ir esant didelei rizikai dėl ekonomikos smukimo svarbu siekti išlaikyti ne mažesnę nei 2020 metams planuotą išlaidų lygį ir, rizikoms pasitvirtinus, jį didinti.

Vyriausybės grynojo skolinių įsipareigojimų pokyčio limito padidinimą sąlygoja tai, kad dėl paskelbtos ekstremaliosios situacijos kyla rizika, kad atsiranda realios aplinkybės dėl valdžios sektoriaus pajamų kritimo, kuris gali būti panašus į buvusį 2008–2009 metais. Todėl būtina atitinkamai

planuoti tolesnius scenarijus ir užtikrinti valstybės išdo likvidumą (valstybės piniginių srautų subalansavimą, skolinių įsipareigojimų savalaikį dengimą ir kt.). Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūloma pagal pateiktas prognozes atitinkamai padidinti Vyriausybės grynojo skolinių įsipareigojimų pokyčio limitą, siekiant pasirengti įvairiems galimiems scenarijams, susijusiems su COVID-19 (koronaviruso infekcijos) keliama rizika Lietuvos ekonomikai.

Valstybės garantijų limito didinimą sąlygojo siekis turėti alternatyvių finansavimo šaltinių prieinamumą. Valstybės garantijos dėl paskolų būtų teikiamos Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatyme numatytiems tikslams ir jame nustatyta tvarka.

Garantijų institucijų garantijų limito didinimą sąlygoja rizika, kad susidarius esamoms aplinkybėms garantijų institucijų teikiamų garantijų poreikis žymiai išaugs. Esamos garantijų institucijų taikomos priemonės bus keičiamos, liberalizuojamos, kad atlieptų platesnius ir didesnius poreikius, taip pat numatoma sukurti naujų priemonių ir pritraukti daugiau finansų įstaigų, teikiančių verslo subjektams paskolas ir kitas finansavimo priemones.

Šiame aiškinamajame rašte Įstatymo projektas ir Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo Nr. I-1508 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas toliau kartu vadinami Įstatymų projektais.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai ir rengėjai

Įstatymų projektų iniciatorė – Finansų ministerija.

Įstatymų projektus parengė Finansų ministerijos Valstybės išdo departamento (direktorius Audrius Želionis, tel. 239 0021) Skolinimosi ir pinigų valdymo skyriaus vedėjas Edmundas Kiškis (tel. 239 0176, el. p. edmundas.kiskis@finmin.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu galiojančiame 2020 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme (toliau – Įstatymas) yra nustatyti šie limitai:

1) garantijų institucijų prisiimtų įsipareigojimų pagal garantijas limitas sudaro 267 770 tūkst. eurų;

2) 2020 metų Vyriausybės grynojo skolinių įsipareigojimų pokyčio limitas 904 602 tūkst. eurų (teigiamas), iš jų 1 099 368 tūkst. eurų skirta sukaupti lėšoms euroobligacijų emisijai 2021 metais išpirkti.

4. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Priėmus siūlomas Įstatymų projektus bus:

1) padidintas garantijų institucijų prisiimtų įsipareigojimų pagal garantijas limitas nuo 267 770 tūkst. eurų iki 768 000 tūkst. eurų. Tokiu būdu garantijų institucijoms bus sudaryta galimybė labiau prisidėti prie verslo subjektų, susidūrusių su apyvartinių lėšų trūkumu, kreditavimo skatinimo;

2) nustatytas naujas valstybės garantijų limitas dėl paskolų, naudojamų ekstremaliųjų situacijų paveiktos ekonomikos skatinimo tikslams įgyvendinti ir likvidumui didinti. Bendra tokių įsipareigojimų, prisiimtų 2020 metais, suma vienu metu negali viršyti 500 000 tūkst. eurų. Atitinkamu tikslu papildomos Valstybės skolos įstatymo nuostatos;

3) padidintas Vyriausybės grynojo skolinių įsipareigojimų pokyčio limitas nuo 904 602 tūkst. eurų iki 5 401 437 tūkst. eurų. Tokiu būdu, esant nepakankamam valstybės biudžeto pajamų surinkimui, bus suteikta teisė Vyriausybei pasiskolinti didesnių sumų, užtikrinant savalaikį biudžeto išlaidų finansavimą, valstybės skolos refinansavimą ir valstybės piniginių išteklių srautų subalansavimą, išlaidų, susijusių su ekstremaliųjų situacijų likvidavimu ir jų padarinių šalinimu, padengimą.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikia imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus Įstatymų projektus, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Galima priimtų įstatymų įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymų projektų priėmimas įtakos kriminogeninei situacijai, korupcijai neturės.

7. Galima priimtų įstatymų įtaka verslo sąlygoms ir plėtrai

Priimti Įstatymų projektai turės teigiamą įtaką verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Dėl COVID-19 (koronaviruso infekcijos) keliamos grėsmės viena iš problemų, su kuria susidurs įmonės, yra lėšų trūkumas apyvartiniam ir investiciniam kapitalui. Kad verslo subjektai turėtų galimybes plačiau naudotis finansavimo šaltiniais, siekiama padidinti garantijų institucijų teikiamų garantijų limitą. Šios priemonės gerintų verslo finansavimo gavimo sąlygas ir padėtų išlaikyti likvidumą.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti ir kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

-

9. Įstatymų projektų atitiktis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimams ir įstatymų projektų sąvokų ir jas įvardijančių terminų įvertinimas Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai atitinka Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimus. Įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Įstatymų projektų atitiktis Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei

Įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos teisės normas.

11. Įstatymams įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, šių aktų rengėjai ir terminai

Įstatymų projektams įgyvendinti Finansų ministerija turės parengti Vyriausybės nutarimą „Dėl valstybės garantijų ir uždarnosios akcinės bendrovės Žemės ūkio paskolų garantijų fondo ir uždarnosios akcinės bendrovės „Investicijų ir verslo garantijos“ įsipareigojimų pagal valstybės garantijas limitų“.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti ar bus galima sutaupyti

Patvirtinus Įstatymų projektus, papildomų lėšų poreikio nenumatoma.

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai, rekomendacijos ir išvados

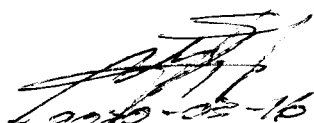
Rengiant Įstatymų projektus specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno Eurovoc terminus, temas bei sritis

„Vyriausybės grynojo skolinių įsipareigojimų pokyčio limitas“, „garantijų institucija“, „valstybės garantija“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

2020-05-16